

Motion till riksdagen 2018/19:65

av **Paula Bieler m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2017/18:284 Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppsikt över utlänningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppsikt över minderåriga utlänningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förvar av utlänningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förvar av minderåriga utlänningar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen avslår den del av propositionen som avser obligatorisk domstolsprövning vid längre tider i förvar.
6. Riksdagen avslår den del av propositionen som avser nedläggning av förundersökningar om den misstänkte avvisats eller utvisats.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undantag från verkställighetshinder vid pågående förundersökning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverigedemokraterna ser positivt på regeringens ambition att förtydliga regelverket och höja rättssäkerheten i ärenden och mål om förvar och uppsikt av utlänningar. Vi anser dock att regeringens förslag är otillräckliga och att fler åtgärder därför måste till om målen ska uppnås.

För Sverigedemokraterna är det en självklarhet att rättssäkerhet i utlänningsmål utöver utlänningsintresse av en rättvis, individuell prövning också ska beakta Sverige och dess medborgares intressen av att fastställda lagar följs och att säkerhetshot upptäcks.

Uppsikt av utlänningar

Sverigedemokraternas utgångspunkt är att den utlänning som vill resa till Sverige redan vid gränsen ska kunna uppvisa dokument som styrker rätten till inträde. Utlänningen ska således redan inför resan ha förvissat sig om att leva upp till krav på medborgarskap, visum eller uppehållstillstånd. Sverige bör helt enkelt veta och ha godkänt vilka som befinner sig innanför landets gränser.

I det fall en utlänning saknar nödvändiga dokument, oavsett om det beror på en avsikt att söka asyl, att tidigare tillstånd löpt ut och en ansökan om förlängning inte lämnats in i tid eller att utlänningen helt ignorerat svenska regler, är det vår mening att personen utan undantag ska hållas under uppsikt eller, om motiverat, tas i förvar. Behovet av detta har visat sig inte minst genom det stora antal personer som de senaste åren har avvikit inte bara efter det att de emottagit avslagsbeslut på en inlämnad ansökan om uppehållstillstånd utan redan i väntan på beslutet, eller i samband med att tidigare beviljade uppehållstillstånd löpt ut.

Formen för uppsikten ska kunna variera beroende på vad omständigheterna kräver och vad som för utlänningen upplevs fungera bäst i dennes vardag. Vi har på andra håll föreslagit transitcenter vid Sveriges gränser samt statliga mottagningsystem för personer i väntan på asylbeslut. Grundregeln bör vara att var och en som vid gränskontroll saknar giltiga handlingar placeras i sådana boenden, varvid uppsikt lämpligen sker genom regelbundna, företrädesvis dagliga, incheckningar. Detta förfarande bör kunna appliceras även på andra boenden, till dess att staten övertagit ansvaret. I det fall utlänningen innehar ett eget boende bör användandet av en fotboja kunna erbjudas som alternativ till avrapporteringar hos ansvarig myndighet.

Sverigedemokraterna menar att regeringen bör återkomma med förslag i denna riktning, och detta bör ges regeringen till känna.

Uppsikt av minderåriga utlänningar

Vad gäller uppsikt av barn framförs synpunkten att det är orimligt med högre ställda krav på barn än vuxna. Sverigedemokraterna menar förvisso att det snarare är fullt rimligt att minderåriga, i synnerhet utan vuxet sällskap, hålls under uppsikt, inte minst för deras egen skull. De senaste årens rapporter om unga som farit illa då de lämnats vinda för väg i landet är tydliga tecken på detta. Det är därför vår mening att det i fall rörande minderåriga är extra motiverat med en ordning där krav på uppsikt ställs utan undantag.

Så som regeringens lagförslag är utformat har vi dock att ta ställning till helhetsalternativ avseende ny uppsiktslagstiftning alternativt ett kvarhållande vid den nuvarande lagstiftningen, i sin helhet. En helhetsbedömning av förslagen gör att vi trots allt förordar ett antagande av propositionen i denna del, men vi menar samtidigt att regeringen skyndsamt bör återkomma med nya lagförslag vilka säkerställer att minderåriga utlänningar inte lämnas utan uppsikt. Detta bör ges regeringen till känna.

Förvar av utlänningar

Förutom det generella kravet på uppsikt är det Sverigedemokraternas mening att även användandet av förvar bör vara motiverat i större utsträckning än vad regeringen föreslår. Vad gäller personer som bedöms utgöra en säkerhetsrisk är det enligt oss en

självklarhet att dessa bör tas i förvar. Vidare menar vi att i fall då en bedömd risk föreligger att utlänningen kommer att avvika bör förvarsverktyget användas. Slutligen är det vår mening att även den som brutit mot reglerna om uppsikt bör tas i förvar. Regeringen bör återkomma med förslag på sådana regleringar.

Vi delar den grundläggande inställningen att tiden i förvar ska vara så kort som möjligt, men menar att detta bör uppnås genom att eftersträva snabba beslutsprocesser och skyndsam verkställighet av ut- respektive avvisningsbeslut, inte genom att begränsa möjligheterna att ta personer i förvar. Förvar bör således användas fram till dess att utlänningen antingen lämnat landet i enlighet med av- eller utvisningsbeslut eller fått tillstånd att vistas i landet.

Vad vi anfört ovan bör ges regeringen till känna.

Förvar av minderåriga utlänningar

Regeringens förslag innehåller inga förändringar avseende möjligheten att placera barn i förvar. Sverigedemokraterna konstaterar dock att Hovrätten för Västra Sverige påtalar svårigheter för polisen att verkställa beslut om avvisning eller utvisning på frivillig väg. Vi konstaterar också att dåvarande Rikspolisstyrelsen i sin tur lyfter att kravet på ett tidigare misslyckat verkställighetsbeslut bör tas bort för att verkställighetsarbetet ska bli effektivare och kostnaderna för samhället mindre.

Sverigedemokraterna menar att ovanstående remissinstansers invändningar emot regeringens förslag till beslut ska tas i beaktande. Därför är det vår mening att en utredning bör tillsättas i syfte att skärpa reglerna på detta område. Detta bör ges regeringen till känna.

Obligatorisk domstolsprövning vid längre tider i förvar

Inledningsvis kan konstateras att Sverigedemokraternas inställning, så som beskrivits ovan, är att användandet av förvar bör fortgå fram till dess att en av- eller utvisning kan verkställas.

Om en utlänning på eget beväg har förhindrat ett uppsiktsförfarande och därför är satt i förvar menar vi att denne fortsatt ska hållas i förvar så länge anledningen till det initiala uppsiktsbehovet kvarstår. Vi menar kort sagt att huvudregeln bör vara att utlänningen hålls i förvar så länge det bedöms som nödvändigt.

Med det ovan anförda är det Sverigedemokraternas grundinställning att en omprövning av förvarsbeslut således endast bör ske i de fall omständigheterna förändras, och inte mot bakgrund av den tid en utlänning hållits i förvar.

Som förvaltningsrätterna i Stockholm, Göteborg och Växjö anför, finns en möjlighet för utlänningar att påverka sin situation genom att samarbeta med myndigheterna eller medverka till verkställighet av av- och utvisningsbeslut. Vi noterar dessutom samma remissinstansers påtalande om att förslaget innebär ett avsteg från utgångspunkten att förvaltningsprocessens tyngdpunkt ska ligga så långt ned i instanskedjan som möjligt. Vår mening är att detta bör beaktas extra, inte minst mot bakgrund av att det är dessa domstolar som enligt lagförslaget åläggs prövningsansvaret, samt att liknande remissvar från desamma hörsammades avseende utredningens förslag om vilka myndigheter som ska vara behöriga att fatta initiala beslut om förvar.

Avslutningsvis konstaterar vi att införandet av en obligatorisk domstolsprövning skulle leda till en ökad belastning för domstolarna samt att möjligheten för enskilda att överklaga förvarsbeslut finns, vilket torde räcka för att garantera rättssäkerhet.

Sammanfattningsvis är det vår mening att propositionen bör avslås i den del som omfattar ett införande av obligatoriska domstolsprövningar, vilket innebär ett avslag av 10 kap. 12–15 §§, en omnumrering av efterföljande paragrafer samt uppdaterade hänvisningar.

Nedläggning av förundersökning

Sverigedemokraterna är starkt kritiska till regeringens förslag om att en förundersökning under vissa förutsättningar ska kunna läggas ned om den brottsmisstänkte är en utlänning som ska avvisas eller utvisas. Sverigedemokraterna instämmer förvisso i att intresset av att verkställa ut- och avvisningar är högt. Samtidigt är det vår mening att grundprincipen för en fungerande rättsstat måste vara att alla brott utreds, oavsett brottets bedömda straffvärde och gärningsmannens härkomst. Sveriges lagar och konsekvenserna om du bryter mot dessa måste vara lika för alla som vistas inom våra gränser.

Ovanstående princip är viktig, inte minst ur ett brottsofferperspektiv. Brottsoffrets rätt till upprättelse måste bedömas vara ytterst angelägen att uppnå i alla lägen, inte minst om det finns en misstänkt för brottet och förutsättningarna för en förundersökning med en fällande dom föreligger. Även om sådana omständigheter som möjlighet till skadestånd nämns i lagens förarbeten som faktorer vilka bör vägas in innan en förundersökning läggs ned är det vår mening att utredningen av brottet och en fällande dom i sig har ett viktigt värde.

Som dåvarande Rikspolisstyrelsen påtalar kan en lagföring i Sverige få betydelse för framtida prövningar av ansökningar om visering, uppehållstillstånd, avvisning och svenskt medborgarskap. Sverigedemokraterna instämmer i att detta är viktigt att beakta, i synnerhet om förtroendet för det svenska migrationssystemet och migrationsregelverket önskas förstärkas.

Slutligen menar vi att den diskussion som initierats av Ekobrottsmyndigheten gällande återupptagande av nedlagda förundersökningar inte tillräckligt bemöts av regeringen. Inte minst mot bakgrund av att förslaget innebär att ett beslut om av- eller utvisning ska vara tillräckligt för en nedläggning, även innan det vunnit laga kraft eller verkställts, samt mot bakgrund av den möjlighet som finns för utlänningar att återvända till landet – menar vi att det finns uppenbara risker med nedlagda förundersökningar utan en tydlig reglering om automatiskt återupptagande då omständigheterna ändras. Samtidigt konstaterar vi att ett system med sådan automatisering sannolikt skulle innebära ytterligare administrativa åtaganden samt avsevärt försämrade möjligheter att utreda brotten då längre tid än nödvändigt förflutit.

Sammanfattningsvis är det vår mening att propositionen bör avslås i den del som möjliggör nedläggning av eller underlåtelse att inleda förundersökning vid beslut om av- eller utvisning av den misstänkte. Detta innebär att vi föreslår ett avslag av införandet av 23 kap. 4 b § samt att hänvisningen till denna paragraf i 23 kap. 1 § andra stycket ska utgå.

Möjlighet till undantag från verkställighetshinder

Införandet av verkställighetshinder avseende av- och utvisningar i de fall förundersökning pågår riskerar att medföra att vissa utlänningar hålls i förvar i Sverige längre än vad som kan anses befogat. Då Sverigedemokraterna föreslår att de delar av lagstiftningen som adresserar detta problem genom en möjlighet att lägga ned förundersökningar alternativt undvika att påbörja dessa är det vår mening att det i stället bör införas ett undantag från detta verkställighetshinder.

Noteras bör att Sverigedemokraterna tidigare har lagt ett flertal förslag för att så effektivt som möjligt utreda kriminella utlänningar. I det fall sådana åtgärder inte räcker för att hinna avsluta fall innan dess att ett beslut om av- eller utvisning kan verkställas samt då det kan antas att brottets straffvärde inte överstiger sex månader är det vår mening att en utlänning ska kunna avvisas eller utvisas trots att förundersökningen pågår. De hinder som då uppstår i förundersökningen såväl som vid åtal ska kunna lösas exempelvis genom att utlänningen kallas till förhör via videolänk hos närmsta svenska ambassad. Vi menar att regeringen bör återkomma med förslag om ett sådant undantag. Detta bör ges regeringen till känna.

Paula Bieler (SD)

Jonas Andersson i Skellefteå (SD)

Jennie Åfeldt (SD)